

GLAS PRAVICE

Glas pravice velja pol leta 40 K,
za četrta leta 20 K, ena številka 4 K.

Izhaja vsaki drugi petek.

Uredništvo in upravništvo
Theaterplatz 1, I. nadstr.

Št. 3.

Celovec 30. marca 1921.

Št. 3.

Nacionalizem in vera.

V časopisu »Das neue Reich« objavlja prof. Šrörs velepomemben članek o nacionalizmu. Grozoviti razpad sveta ima med svojimi zadnjimi razlogi nacionalizem, to je neko brezmejno pretiravanje narodne misli, ki vsaki obzir na druge narodnosti, ali na človeštvo tepta s petami, neko samoljubje, ki misli da je edini pravi časni red v tem, da gojimo le svojo narodnost, neko domišljevanje, ki se zarije v občudovanje samega sebe, ki noče priznati, da bi bila tuja narodnost lastni enakopravna. To je neka najprej na kalvinskih tleh vzrasla ošabnost, ki misli da je le en rod izvoljeno ljudstvo, to je neko pogansko strastno poželenje po vladi nad svetom, po politični, gospodarski, kulturni nadvladi.

Nacionalizem je razbil Austrijo in je del nemškega ljudstva zavedel v samozavest, ki mu je nakopala sovraštvo vsega sveta. Ta nacijonalizem je kakor neko zastrupljenje krvi, shujšal je do delirija, do blaznosti in pustil telo Evrope izmučeno in pobito razpasti. Ta nacijonalizem nasprotuje naravi in zgodovini, na teh pa sloni družabni red. Bog je ustvaril ljudi, ki so se potem diferencirali po zemlji in podnebnju, tako so nastala plemena in nastali narodi. Razne narodnosti so od Boga in človek naj tega ne ruši! Narodnosti so pod varstvom božje previdnosti, ki včasih pripusti izkušnje, britke izkušnje, a svojega dela ne zataji, če ga ne zapuste ljudje sami. Protinarodnega pacifizma, miroljubja, vera ne zahteva, marveč tako miroljubje obsojuje.

Kako pa se da razumeti pretiravanje narodne zavesti še zdaj po vojni? Zmagani narodi so globoko ranjeni, krči se jim srce in kar so izgubili v vnanji veljavi, hočejo nadomestiti s tem večjo samozavestjo. Narodna zavest pa se pretirava še bolj pri zmagalcih. Pri teh je to pretiravanje krik slabe vesti, je priznanje strahu pred pravico, ki vlada v zgodovini. To je v plašč pravičnosti se zagrinjajoči zločin, ki se skriva pred samim seboj. Ljubezen do lastnega rodu je pravična, a ta ljubezen ima svoje meje, ki jih je postavila božja roka. Bog je vstvaril vse ljudi in je njihovi oče. Vsi ljudi in vsi narodi so enakopravni, so bratje, to imamo pismeno od Najvišjega. Narodno čustvovanje ne sme trgati ali rahljati vezi, ki vežejo vse ljudi. Nihče ne sme grešiti proti pravici in ljubezni, ki smo jo dolžni tudi drugim narodom. Neresnično pretiravanje lastnih prednosti, izmišljotina, da se lastna narodnost po nekih vrlinah odklikuje, ki jih drugi nimajo, prizadevanje postaviti svojo narodnost drugim kot vzor, proglaševanje sovraštva proti drugim: to so grehi proti postavam narave!

Olikani narodi bi se morali razumeti. Duševno višja olika in znanost ste mejnarodni. Človeški duh

je povsod enak, njegove zmožnosti so enake, naj se telo porodi kjerkoli. Zato je tudi olika v bistvu povsod ista. Narodne posebnosti so le barve, ki ne sežejo do jedra. Če že olika ne pripozna narodnih mej, jih še manj odobrava vera. Ena vera in ena crkev objemate vse narode. Adam je korenina človeškega rodu, drugi Adam pa je Jezus Kristus, ki je pri slovesu Očeta prosil, da bi bili njegovi vsi edini. V svetovnem kraljestvu ki ga je On ustanovil, naj vlada ljubezen med posamniki in med narodi.

Ravnajmo se vedno po teh načelih, če jih drugi in opozarjemo vse dobre ljudi na svetu na krivico, ne pipoznavajo, ugovarjajmo v imenu večne resnice ki se nam godi.

Sv. Oče za Austrijo.

Časopis »Oservatore Romano« objavil je dne 24. jan. papeževo pismo naslovljeno kardinalu Gaspariju o avstrijskem položaju. V tem pismu pravijo: Izredni in žalostni položaj v katerem je zdaj Austrija vsled vojnih dogodkov in mirovne pogodbe, nastal je zadnji čas tako resen, da ne moremo molčati še naprej. Blag in odličen narod, ki si je vteku stoletij z obrambo vere in krščanske civilizacije zadobil toliko zaslug, izgubil je popolnoma svoj stari sijaj.

Število ljudi se je skrčilo na približno 6 milj. prebivalcev, katerih pa se nahaja najmanj ena tretjina v Dunajskem mestu. Popred je bil Dunaj glavno mesto in središče cvetoče in obširne države, iz katere mu je prihajala obilica pripomočkov in pridelkov, zdaj pa je mesto podobno glavi, ki se je odsekala od telesa, katera se zdaj bori z grozoto pomanjkaja in obupa. Trgovina je nehala, industrija obstala, denar je izgubil skoro vso veljavo, tako da ni razumeti, kako naj Austrija najde sama v sebi sredstev, ki ji dado dela in kruha. Posledice teh razmer grozovito učinkujejo na vse sloje, vzlasti na siromake, na bolnike in na mladino, za katero smo opetovano klicali na pomoč vseh blagih ljudi ljubezen. Res je, da so vlade raznih držav bile vpricho teh dejstev ganjene vsmiljenja ter so obetavale pomoči in podpore.

A četudi bi došla ta pomoč nemudoma, ne bi mogla biti uspešna, ker Austrija nima predpogojev za lastno življenje. Ko opozarjamo na ta prežalostni položaj, nimamo namena priskavati, kje ste odgovornost ali krivda? Obžalujemo te razmere in javno mnenje enoglasno potrjuje prepričanje, da je sedanji položaj Austrije nevzdržljiv, ker celemu ljudstvu jemlje možnost, poskrbeti si sredstev za svoj obstanek, ki jih je Stvarnik pripravil vsem ljudem. Ko dvigamo svoj glas, dajeno izraza čustvom človekoljubja in krščanske ljubezni, ki bivata v vsakem po naravi dobrem

srcu, ki so ju vsi omikani narodi brez izjeme, zmagalci in premaganci ali nevtralni izražali nasproti nesrečni usodi Avstrije. Naš namen ni, staviti praktične predloge, kako se naj reši to vprašanje. To vprašanje je politično, naj je rešijo vlade, ki so dale svoj podpis pod mirovno pogodbo, ganjeni od ljubezni Boga Učenika se zadovoljujemo Vas gospod kardinal povabiti, da opozorite na to preresno zadevo pri Sv. Stolici poverjene zastopnike vlad, vzlasti tiste, ki bi mogle uspešno poseči v to stvar, da sporoče Našo željo svojim vladam in jih opozore navdušeni od vzvišenih načel človekoljubja na sredstva, ki bi mogla pomagati.

Časniki papeževega pisma povečini niso pravilno prevajali. Velikega ogorčenja in svete vneme v prvih prevodih ni bilo tako jasno videti.

Oservatore papeževo pismo pojasnjuje in pravi: Nova nesreča in nova nevarnost ogrožajo narod, ki je že v vojski toliko prestal, ter ogrožajo mir in red, ki ga Evropa in vsi narodi, zmagalci in premaganci, tako nujno potrebujevo. Papež obžaluje, opominja, vabi, nikogar ne dela odgovornega, a nalaga dolžnosti. Ne stavi sebe na mesto političnih velesil, a jih opominja, da bi bila njihova brezbriznost zločin na civilizaciji! Žalibog papeževemu prizadevanju nasprotuje neka abstraktna politika, ki jo vodijo predsodki, kateri gledajo le na lastne koristi, ter tekmovanje, ki se je urinilo med sedanje vladarje sveta. Te politike ne vodi stvarno praktično razumno pojmovanje mednarodnega položaja, ki je nastal, ko se je podrla Avstrija, ko je Rusija postala pogorišče, ko je v Nemčiji zavladala revolucija, ni nastala iz ljudskih in zemljepisnih razmer nove Evrope, ali iz duševnega razpoloženja in stremljenja narodov.

Politika zmage ne bi smela biti podobna silnemu nastopu otroka ki razbije, kar mu ni pogodilo, ne da bi si bil najasnejši, kako bo zopet popravil, kar se je razdejalo, ne da bi primerjal, kar žrtvuje z stvarjo, ki naj se spravi na to mesto.

Avstrija, kakršna je nastala po senžermenski pogodbi sicer ni edini bridki sad načrta, po katerem hočejo zmagalci zopet upostaviti red, a je vsekakor najbridkejši in najznačilnejši izgled.

Iz mozaika uničene države so vzeli zelo obljubene kraje in vrhutega polni več ko tretjina teh ljudi eno največjih svetovnih mest. Drugo malo ozemlje po sili tvori moralčno in gospodarsko predmestje tega mesta. To pokrajino se je izoliralo sredi med narodi, ki so bili včeraj podaniki, danes pa so sovražniki in kar je še slabši: tekmovalci v vsekako še skupnem območju. Ljudstvo se potlači od teže glavnega mesta, ki je bilo še včeraj veliko središče trgovskega blagovnega prometa, križišče raznih interes vzhoda in zahoda, severa in juga. Danes po razdejanju, ki je nastalo, ker so na Avstrijo planili, kakor jastreb na mrhovino mednarodni oderuhi, izgleda nekdanje svetovno mesto Dunaj podobno trgu na deželi. Prisiljeno živi beraško življenje v prisiljeni varčnosti. Iz te pošasti z velikanske glavo a tako majhnim telesom so napravili suvereno in neodvisno državo! Nikdar besedi: suvereniteta in neodvisnost niste bili tako lažnjivi i nikdar se še ni pod krinko blogohotnosti skrival zlobnejši atentat na obstoj kakega ljudstva.

Usodepolne neizogibne posledice so se kmalu pokazale; ker ni dosti polja, ni dosti produkcije, ni blaga, da se zamenja, denar nima vrednosti, je nastala lakota. Lakoto trpijo vsi vzlasti pa reveži; kuriva ni,

cene so predrage, grozne množine otrok zapadajo rahitiki in jetiki. Diplomatom in politikom se je za tepla v obraz pošastna tvorba, ki so jo z silo dvignili iz razvalin, obsodili na politično in gospodarsko hiranje. Tisoče nedolžnih žrtev je obsojenih v stradanje in jetiko!

Ko je razpadla avstrijska država, sta Dunaj in njegovo zaledje dosledno in neizogibno težila proti trem načinom rekonstrukcije: Avstrija se je morala ali združiti z Ogersko, ki zgodovinsko, politično in zemljepisno tvori z njo neko skupnost. Taka država bi bila v podonavskih pokrajinah imela vir blagostanja. Ali pa, kakor danes zvene glasovi po vseh dunajskih cestah, je morala Avstrija v imeu narodnosti združiti svojo usodo z Nemčijo. Ali pa je morala Avstrija postati središče, ali vsaj del večje ali manjše podonavske Zveze. Proti tem načrtom se je dvignil složen in nepremagljiv upor novih sosedov ter nezapljudljivost in bojazen oddaljenejših držav. Tako se je strla vsaka nada rešitve. Izven teh treh potov je za Avstrijo le še polom in Evropi grozi trajna nevarnost nemirnega Dunaja, ki ni nič manjša, nego nevarnost preteča iz Moskve.

Tako piše rimski list, kije bolje poučen, kakor mi.

Kdor drugemu jamo koplje . . .

Naši ljubi prijatelji in varuhi v ententi izkušajo zdaj staro resnico, da kdor drugemu jamo koplje, često sam vanjo pade. Sijajno so nas zmagali, ne s hrabrostjo, ali zmagali so le. Avstrijo se zrezali na male kose. Nemčijo izžemajo in zahtevajo od nje, da ona sama plača vojno škodo, ker so vsi drugi: Lloyd George, Clemenceau itd. nedolžni, kakor angeli. Vsaikrat, ko beremo v zgodbah, kako so Egipčani metali otroke v Nil, nas obide groza: izstradanje srednje Evrope med vojsko in po nji je stokrat grši zločin nego tisti, ki se je godil v Egiptu. A že se kažejo posledice izkoriščujoče politike tudi v državah zmagovavcev. Človeški rod je neka celoskupnega, je neka enota, to mora uvidevati tudi tisti, ki nima vere, da smo vsi eno telo v Kristusu. Ko mučiš na telesu en ud, bojo trpeli vsi, ako se zatira en narod, bojo trpeli tudi drugi, zatiranje nikomur ne bo v korist. Zanimivo je, kar piše rimski častnik Epoka (doba): Prihodnje leto bo leto groznega brezdelja. Lakota trka na vsa svetovna vrata. Eni pravijo, treba je več producirati! Odmev pa pravi: ne kupujmo nič! Države z slabo valuto hočejo izvažati, a države z dobrim denarjem hočejo tudi kaj prodajati in najdejo na trgu preplašeni cenejše blago iz držav z slabim denarjem. Prodajavci hočejo, da kupci plačujejo s šterlingom, dolarjem, ali frankom, a za tako drag denar nihče ne mara kupovati. Trgovsko ladje nimajo posla. Belgijska paroplovna družba je na Angležkem naročila štiri velike ladje, pe je naročilo preklicala. Ententa je Nemce prisilila, zanjo graditi vsako leto 200.000 ton tovornih ladij. A že ladje, ki jih imajo, nimajo kaj voziti. Arsenal v Woolwichu (Vulviču) je dajal med vojno dela 100.000 delavcem, zdaj jih tam dela le še 8000! Banke se podirajo, ker padajo cene blaga! Amerika ponuja 13 milj. bal bombaža, a nihče ga ne kupi, četudi so cene padle za 50%. Nemčija, Rusija, Avstrija ne morejo nič kupiti. Gospodje bogati sosedji pa morajo gledati, kako jim gnijo oranže

in fige in kako se jim kisa vino, ki ga ne morejo prodati. Mi se pa učimo, kako človek z malim lahko izhaja in se bomo v ti umetnosti še bolj izurili. Popred smo metali milijarde za razkošnost, zdaj vidimo, da ni treba vsaki dan pečenke, da je dober tudi črni kruh, da ni treba ne kave ne čaja, in da človek lahko nosi tudi zakrpano suknjo.

Für den slovenischen Klerus.

In der Landesversammlung hat der Abgeordnete Gailer es für angebracht erachtet, mit einer Interpellation auf die Entfernung der slovenischen Geistlichen zu dringen, welche sich gelegentlich der Abstimmung exponierten. Auf die Interpellation hat der Herr Landesverweser Dr. Leemisch geantwortet, und das nicht ganz so, wie man es von einer Regierung erwartet, die für alle da ist. Die Regierung darf keine politische Partei sein.

Wir können nur immer wieder betonen, daß nach dem Zerfalle Oesterreichs und nach den Bestimmungen des Friedensvertrages Jedermann berechtigt war, sich frei für Deutschösterreich wie für S. H. S. zu entscheiden. Gewiß war Jedermann berechtigt, für seine Meinung eine gewisse Agitation zu entfalten. Die jugoslawische Gesinnung war kein Vergehen gegen irgend ein Gesetz, noch weniger gegen die allgemeine Norm der Sittlichkeit. Wir geben aber zu, daß gewisse Stände besondere Pflichten haben und in Folge dessen verpflichtet sind, auf diese Standespflichten in sonst unbedenklichen Dingen Rücksicht zu nehmen. Wo kommen wir hin, wenn österreichische Reichswehr mit roten Fahnen ausrückt? Wohin, wenn ein in der Politik zu sehr engagierter Richter den politischen Gegner aburteilt? Aehnlich steht es mit dem Kleriker.

Es gibt eine Politik, die Priesterpflicht ist: Die Politik, welche zum Schutze der kirchlich-politischen Rechte notwendig ist. Die Kirche kann auf ihr Recht der Kindererziehung, auf ihr Recht der Verwaltung des Ehesakramentes, sie kann auf das Recht des Eigentumswertes u. a. nicht verzichten. Die berufenen Verfechter dieser Rechte sind die Bischöfe und Priesterabgeordneten, selbstverständlich ist das Verteidigen dieser Rechte in der Volksvertretung auch Pflicht aller katholischen Laien.

Gewiß ist die Kirche nicht von dieser Welt, aber sie ist in dieser Welt und muß sich in derselben frei bewegen können, wenn sie ihr Ziel erreichen soll.

Die Abstimmung war eine brennende politische Frage, die mit der Politik der Kirche nichts zu tun hatte, das war zunächst eine rein nationale Angelegenheit. Mit Recht verlangt man vom Priester, daß er seinem Volke nicht fremd gegenüberstehe. Die nationale Tätigkeit des irischen Klerus ist ein Ruhmesblatt desselben. Aber doch war seit je die nationale Vergewaltigung einer Minderheit zugleich auch ein Kampf gegen die katholische Kirche. Die Verhältnisse in Kärnten waren nicht derart. Die Abstimmung war nicht ein Kampf gegen die Kirche, alle die häßlichen Begleiterscheinungen der Abwehrkämpfe sind Verohung als

Folge des allzulangen Krieges. In diesem Grenzstreite mußte der katholische Priester vermitteln, versöhnen, mußte den Samariter machen, der sich bemüht, alle zu verstehen und allen zu dienen. Jeder Kleriker mußte sich bewußt sein, daß er bei einem beträchtlichen Teile der Bevölkerung auf Widerspruch stoßen wird, wenn er sich aktiv an der nationalen Agitation beteiligt und daß der Widerspruch zum berechtigten Zorne wird, wenn der Kleriker sich an Gewaltmaßnahmen einer nationalen Partei beteiligt. Ein Teil des slovenischen Seelsorgeklerus hat sich zu sehr die bedenkliche Meinung suggerieren lassen, daß er mit seinem S. H. S.-Vorspanndienste die Sache des Katholizismus fördere. Als Entschuldigung wäre nur anzunehmen, daß in derselben Lage der deutsche Klerus in seiner Mehrzahl es gewiß nicht anders gemacht hätte, und daß die deutschen Blätter in derselben Lage die Zurückhaltung ebenso als nationalen Verrat ausschreien würden, wie es die S. H. S.-Blätter auch machen.

Vom rein sachlichen Standpunkte aus muß es bedauert werden, wenn bei der Versetzung und Pensionierung der Seelsorgsgeistlichen die kirchliche Behörde von politischen Parteien gedrängt wird und politische Momente, Gunst und Mißgunst des Volkes maßgebend werden für Anstellung und Pensionierung.

„Ihr habt viele Feinde,
die nicht wissen, warum sie es sind,
die wie der Dorfhund bellen,
wenn einer den anderen bellt“.

(Shakespeare).

Unter den Seelsorgsgeistlichen, die der Herr Landesverweser in der Landesversammlung brandmarken wollte, sind hochherzige, seeleneifrige Männer. Wenn sie aus dem Lande zogen, hat nur unser Volk den Schaden. Die Herren, die Mehrzahl derselben, waren nicht gastrealklug, aber fragen wir uns, ob wir in ihrer Lage gastrealkluger gewesen wären?

Es geht auch nicht an, eine Reihe von Standespersonen nur nach dem Gutachten ihrer politischen Gegner zu beurteilen. Ein Gerichtsverfahren hat nirgends stattgefunden, die Herren haben auch bei der Landesregierung sich zu verantworten oder auch nur die Beschuldigungen richtig zu stellen, nie Gelegenheit gehabt.

Eines Mannes Rede, keines Mannes Rede,
Man muß sie hören alle beede.

Dem Obmann der christlichsozialen Parteiorganisation, Dr. Reinprecht, sind die Slovenen zu besonderem Danke verpflichtet, weil er für sie eintrat, wo sie selbst keine Gelegenheit haben, ihre Meinung zu sagen.

Dr. Reinprecht konnte feststellen, daß man „im Abstimmungsgebiete zweisprachige Priester braucht“, eine Selbstverständlichkeit, die man trotzdem in Kärnten unterstreichen muß. Wenn in der Landesversammlung gesagt wurde, daß „viele dieser Geistlichen auch heute noch geheime Propaganda gegen den österreichischen Staat treiben und die Bevölkerung in Unruhe versetzen“, so konnte Dr. Reinprecht konstatieren, daß „aus den kleinsten Vorfällen Vorwürfe von Verrätereie konstruiert werden, die sich

bei genauer Untersuchung als unberechtigt erweisen“. Derselbe konnte konstatieren, daß die Regierung die Genehmigung einer Stellenverleihung mit der Begründung hinauszog: „Die Versetzung auf den neuen Dienstort würde eine Beunruhigung der Bevölkerung zur Folge haben“ — der Pfarrer war aber schon seit Monaten dort und Niemand hatte auch nur das Geringste dagegen einzuwenden! Noch lächerlicher ist der Fall, wo die Entfernung eines Geistlichen gefordert wurde, der schon seit Jahren tot ist! Dr. Reinprecht konnte feststellen, daß der Bezirkshauptmann von Klagenfurt mit Vertrauensleuten Besprechungen hielt, „aus denen sich in den meisten Fällen ergibt, daß die Bevölkerung begründete Bedenken nur in wenigen Fällen vorbringt — man macht gegen die Pfarrer Stellung und es ist dann demselben fast unmöglich, in versöhnlichem Geiste zu wirken“. Das Zeugnis des Hofrates Rainer ist deshalb besonders merkwürdig, weil ausgesprochen slovenische Vertrauensmänner nicht jedesmal zu den Besprechungen beigezogen wurden.

Die christlichsoziale deutsche Partei macht heute selbst im Abstimmungsgebiete ihre Erfahrungen. Ihr Vorsitzender der Ortsgruppe des christlichen Bauernbundes in Radsberg wurde — als S. H. S.-Agitator angezeigt und derselbe christlichsoziale Bauernbund konnte in einem Falle nur unter Gendarmerie-Assistenz tagen.

Das ist nicht das „heimattreue Volk“, das sind einerseits die alldeutschen Agitatoren, die, wie die Katze das Mäusen, die Pfaffenhetze nicht lassen können; das sind ferner solche Elemente, die sich der Aecker und Wiesen, der Wälder, Kirchen und Pfarrei bemächtigen möchten. Eine „heimattreue“ Bevölkerung ist das nicht, und „das Volk“ schon gar nicht!

Die ungerechten Anklagen.

Durch die Blätter gehen Berichte „Wieder eine ungerechte Anklage“ der Jugoslawia, welche berichtete, daß „am 17. Jänner die Verkehrsleitung in Künsdorf Eisenbahnarbeiter entließ, größtenteils Familienväter, welche in Künsdorf über 10 Jahre dienten. Die deutsche Verwaltung habe sie nur deshalb entlassen, weil sie für Jugoslawien stimmten.“ Hiezu wird an „berufener Stelle“ entgegnet: „Es bestand schon immer die Absicht, den hohen Stand der Oberbauarbeiter bei der Lokalbahn zu verringern und aus diesem Grunde wurde den genannten Arbeitern gekündigt. Das Betriebsinspektorat wollte sich für ihr Unterkommen bei der Lokalbahn Peppau-Übelbach verwenden, welches Anerbieten von den Arbeitern abgelehnt wurde. Es wird ausdrücklich bemerkt, daß die Entlassung mit Politik nichts zu tun hat. . . . Wohl aber waren während der Besetzung durch die Jugoslawen der Weichensteller K. und der Stationsarbeiter F. in Kühnsdorf wegen ihrer kärntertreuen Gesinnung ohne Gebühren vom Dienste suspendiert worden.“

Wir haben keinen Anlaß, der Jugoslawia Schützenhilfe zu leisten, wir wollen auch nicht die Erklärung der „berufenen Stellen“ untersuchen. Ein Haar aber finden wir in der Suppe: Man ent-

läßt gerade die alten Arbeiter, Familienväter, mit zahlreicher Familie. Wenn schon immer die Absicht bestand, den Stand der Arbeiter zu vermindern, so hatte man schon immer die Möglichkeit, keine neuen aufzunehmen. Das Anerbieten des Inspektorates, sich für ein Unterkommen in Peggau zu verwenden, war gewiß sehr menschenfreundlich. Man muß sich fragen, warum diese halsstarrigen Arbeiter nicht darauf eingingen? Wollten sie denn um jeden Preis jugoslawische Propaganda in Künsdorf betreiben? Die Sache liegt wohl so:

Diese bodenständigen Arbeiter wohnen in ihren Heimdörfern so gut es geht. Da haben sie ihre Verwandten und bekommen für ihre Kinderln doch noch da und dort ein Tröpflein Milch, sie haben ein Fleckchen Erde, helfen dafür den Bauern bei der Mahd und anderer Arbeit. Diese sollen heute mit Kind und Kegel fortziehen? Das können sie nicht. Wir möchten auch fast behaupten: Wären die Entlassenen in der sozialdemokratischen Organisation, so hätte die Organisation sie geschützt und darum ist es uns leid, wenn christliche Blätter solche Entlassungen vorbehaltlos gutheißen.

Die Sache beleuchtet ein Geschehnis vom 20. Februar ganz grell. Einer dieser entlassenen Arbeiter, Vater einer zahlreichen Familie, gins ins Gasthaus R. seinen Tabak holen. Die dort befindlichen Leute gegnerischer Partei, darunter der Weichenwächter K. begannen ein Spottlied. B. sagte darauf: „Ich weiß so, daß es gegen mich geht, ich gehe auch gleich“. Das genügte, die Gesellschaft fiel über den Arbeiter her, riß ihn zu Boden und verprügelte ihn.

Auch das ist eine Anklage, die wir öffentlich erheben.

Wir glauben, daß die Regierung, den Friedenswillen, den sie immer wieder beteuert, in Wirklichkeit hat, darum erwarten wir zuversichtlich, daß doch endlich Jedermann die persönliche Sicherheit gewährleistet wird — auch den leider noch nicht organisierten christlichen Arbeitern.

Varstvo najemnikov.

V naših krajih so po vrsti gospostva: v Pliberku, v Železni Kapli, v Rožni dolini, v Grebinju v Trušnjah. Vsa ta gospoda je dajala zemljišča v najem, svojih marolov, gospoda pred vojsko skoraj nikjer ni obdelovala. Vrhutega se je, kakor znano, pokupilo mnogo kmetij. V varstvo najemnikov je izdala avstrijska vlada l. 1919 naredbo. Čudom se čudimo, da dobivajo, ne povsod, da pa po nekaterih krajih najemniki, kakor da bi take naredbe ne bilo, zaporedoma odpoved svojih najemniških pogodb!

V pouk našim ljudem poročamo, da so tudi pogodbe, ki so se sklenile z jugoslovanskimi oblastmi, postavno veljavne, veljavne pogodbe pa omenjenja naredba varuje, ki pravi:

1. Varujejo se mali najemniki, ki vobče delajo le za lastno potrebo, najemniki posestev, kjer se ne pridela več, nego se potrebuje za preživljanje 14 ljudi, ako nima lastnik toliko posestva, da pridela šestkrat toliko, kolikor potrebuje družina 7 ljudi.

Naredba torej ne varuje najemnikov, ki imajo n. pr. v najem celo grajščino, marveč le najemnika posestva, ki meri morebiti do 30 oral (približno).

Tudi ne varuje najemnika kmečkega posestva približno do 80 oral velikega.

2. Najemnina se zviša le razmeram primerno!

3. Vsaki dogovor, ki določuje kaj drugega je neveljaven.

Razmere so se popolnoma spremenile, vrednost je zdaj vse druga, kakor pred leti, zato se mora tudi najemnina zvišati, ali le razmeram primerno in v tako zvišanje mora najemnik biti pripravljen. Če se lastnik in najemnik ne moreta zediniti, bo stvar uravnala sodnija.

4. Lastnik sme najemniku odpovedati, ako najemnik po opominu štiri tedne ne plača najemnine, ako ne pripozna primerne zvišanja, ako očitveno ničemurno gospodari in kvari posest. Odpove se tudi, če se zemljišče potrebuje za splošne namene (za občino, crkev, železnico), potem če bi trpel lastnik neprimerno veliko škodo, ker nujno potrebuje oddano zemljišče za lastno gospodarstvo, ako najemnik posest daje brez lastnikovega dovoljenja drugim ljudem v najem in konečno, če pride v najem oddano zemljišče po novi postavi v naseljevanje.

Vse druge najeminske pogodbe se morejo le sodnijski odpovedavati in mora lastnik dokazati, da je odpoved opravičena.

Ta naredba velja do konec leta 1921 in se bo pa brez dvojbe pred potekom tega leta podaljšala.

Zato mislimo, da se najemnikom ni treba bati odpovedi, in da najemniki lahko zdaj zemljišča obsejejo. Saj ne moremo drugače, kakor biti prepričani, da radi tega, da je kedo glasoval za SHS ne more biti brezpraven. Nekateri najemniki se že krenili pravo pot ter so skupno najeli odvetnika. In čujemo, da so našli pravico.

Koroške novine.

Prof. Hann je v Celovcu vmrl dne 20. sveč. Vprejšnji številki smo poročali, da se je ponižno vrnil v katoliško cerkev, ki jo je bil pred leti vsled vse-nemške agitacije lahkomišlno zapustil. Mnogo let je pokojnik bil eden najboljših sotrudnikov koroškega zgodovinskega društva. N. v. m. p.

Dr. Otto Steinwender. V Beljaku je nenadno vmrl v 76. letu svoje starosti bivši avstrijski finančni minister dr. Otón Steinwender. L. 1885 so ga volila zg. koroška mesta v državni zbor in od tistihdob je vedno bil član parlamenta. Veščak je bil v finančni stroki, pa sploh v narodnem gospodarstvu poučen kod malokdo. Veliko je dosegel za svoje volilce, sicer pa je nastopal precej samostojno in ga nemške stranke niso mogle izpodriniti, ker je njegov upliv bil prevelik. Število glasov in njihov krik mu nista imponirala nikdar. Omenimo še, da sta Steinwender in Grafenauer vsebnost bila dobra prijatelja. Zgornjekoroški kmeti bojo pokojnika težko proglašali.

Socijalistična agitacija se po deželi silno razvija. V nedeljo 20. sušca se je vršilo v Grabštajnu kar sedem shodov, v vsaki vasi eden. Nevarnost je, da dobi socijalizem po nekod kar vse hlapce, delavce in male posestnike. Posestniki puste duhovnike preganjati, prišli bojo in prišli so zato drugi učenci, katerih nauki ljudem bolj dopadajo. Tudi naše nasprotnike vsenemce obhaja strah. Morebiti dan ni daleč,

ko bojo prosili, da se vrnejo duhovniki, ki so zdaj morali naprej. Pri nekem posestniku poleg Velikovca so odpovedali vsi hlapci, ker je gospodar moštu prilil malo vode. Ljudje odidejo v tovarne. Svet še noče verjeti, da se kruh pridelava na polju! Gospodarji pazite, poučujte se, berite svoje časnike!

V Celovcu so se vršile dne 13. febr. občinske volitve. Krščanski socialci so dobili 3218, (1919 3090). Velikonemci 4002 (5900), socijalni demokrati 3334 (5499). Po teh številkah dobe krščanski socijalci v odboru 10, Nemci 13, socijalisti 11 zastopnikov. Za župana se je volil prof. Wolfsegger, keršč. soc. podžupan je dež sodn. svetnik Rokitanjski.

Dne 21. sveč. se je odpril železniški promet iz Celovca v Področčico. Vlak, ki ima zvezo Jesenice odide iz Celovca ob i. 20 iz Beljaka ob 255.

Celovski Mohorjani so dne 25. jan. volili nov odbor. Družbe sv. Mohorja, oz. se je izpopolnil stari. Družba v malem obsegu zopet prične z slovstvenim delom, za ljudstvo pa se bo izdal to leto vsaj koledar.

Ali naj dobimo usmiljenke v deželno bolnico?

Pred 20 leti že se je o tem govorilo in obravnavalo v deželnem zboru. Škof Kahn je načel to vprašanje in našel pri naših liberalnih strankah seve le odpor. Zdaj je nanoslo, da dežela potrebuje za nov oddelek novih strežnic, ki jih je težko dobiti in so dandanes zelo drage. Nato so prišli krščanski socijalci in predlagali, naj se pozove usmiljenke, ki so dosti cenejše in ki se priporočajo po vseh zdravnikih in bolnicah. A njihov predlog je ostal v manjšini, le kmetje so glasovali z njimi. Dr. Reinprecht je stvarno poročal, da po računu graške bolnice dnevna postrežba bolniku stane pri redovnicah 30 k, pri svetnih strežnicah 70 k. To se pravi, ako je v bolnišnici 300 bolnikov, njih postrežba pri redovnicah stane na dan 9000 k, pri svetnem ošobju 21.000 k. Na dan se prihrani fako 12.000 k, na leto 4 milj. Kršč. soc. stranka je prosila ocene razne zdravnike in zavode. Oskrbništvo bolnišnice v Bruku piše: Bolnišnica je s postrežbo redovnic zelo zadovoljna, dati jim je prednost pred svetnimi postrežnicami. Splošna bolnišnica v Judenburgu pa poroča: Redovnice se nalašč za postrežbo vzgajajo in se v vsakem oziru izborna obnesejo tudi vsled tega, ker poleg postrežbe v hiši in na vrtu opravljajo vsa druga dela za zelo malo plačo. Svetno ošobje zahteva veliko več. Posebno lepo spričevalo daje sestram bolnišnica v Rottenmanu: ta pravi, da je z delom sester kar najbolj zadovoljna in nikdar nemisli sestre zamenjati z drugim svetnim ošobjem. Z svetnim sestrami so se med vojsko napravile kar najslabše izkušnje. S tem se ne reče, da so vse slabe, tudi dobre so vmes, ali te so izjeme in po njih se drugih ne more ceniti. Na splošno pa se svetne postrežnice z sestrami v nobenem oziru ne dajo primerjati. Strogi red, idealno pojmovanje poklica, nesebičnost in požrtvovalnost redovnic: to se pri svetnih sestrah ne da doseči. Svetne sestre gredo v ta poklic, da se oskrbe in imajo poleg poklica še drugih opravkov, sestre ne. Vodstvo deželne bolnišnice v Gradcu piše, da je z sestrami izredno zadovoljno in bi z svetnim ošobjem ne hotelo delati. Sestre so še nedavno dobivale na mesec le 80 k zdaj 160, ako katera zboli, ni treba zanjo skrbeti, tudi za starost jih oskrbi samostan. Bolnišnica

v Leobenu piše, da se priporoča, dobili sesire že z ozirom na menjavanje poslov in vzdrževanje perila in pahištva. V istem smislu pišejo zdravniki v Beljaku in Wolfsberku.

Velikovec. „Bauerntag“. Volitve so predurmi: v par mescih bo tudi Koroška se zglasila, najprej da vpostavi svoj deželni zbor, potem, da pošlje zastopnike v narodni svet na Dunaj. Staro liberalno stranko so po mestih porinili v kot, tudi kmečko ljudstvo po deželi se je zavedlo, da je proti bolševiški nevarnosti edina pomoč v krščanskih strankah in nikjer drugod. Na Koroškem leži že od davnih dni sem več belega snega in zato moramo še nekoliko čakati, da se tudi naša dežela pomladi v novem življenju in ne smemo se ustrašiti, če zdaj še zvenijo tu patam vojne trobente „Bauernbunda“. Čisto stregnili se gospodje še niso, ali pomalem se vse uredi. Najprej je v Velikovcu govoril Celovčan dr. Sedlmayr. Govoril je o novem naseljevanju opuščenih posestev, zatrjeval, da kmet danes ni več „Stimmvieh“. Komu pa so ti volički v naši srečni deželi doslej tako mirno sledili? Potem je razpravljajl o postavi, ki naj da varuje najemnike; razpravljajl je o skrbi za posle in za mladino: tu je dejal, da se „mladina, ne sme izživljati, kakor se ji poljubi, da se mora voditi pravih potih“. Kdo pa je mladino odvrnil od crkve injo speljal v gostilne in na plesišča? Mladina se pogreza v močvirje nenravnosti in brezdolja, da katoliške stranke ne bodo čakale na belo nemško-narodno pomoč je jasno, čakati bi morali do sodnega dne. Bolj znan kot prvi je bil drugi govornik g. Šumy. Naglašal je, da ima „v svobodni republiki vsakdo pravico, svobodno povedati svoje misli v vseh gospodarskih in političnih vprašanjih. Samo če Slovenci (Gernegroße) ne dajo miru, si bomo sami pomagali in jih iz templja vrgli ven“. Torej ima ta svoboda precej kratek rep. Sicer pa nam tu prav ni nič znano, da bi kje Slovenci napadali Nemce, da pa se od nasprotne strani stori vse mogoče proti Slovencem. Naj gospodje le bero naš novi list „Glas pravice“, bral se bo v Parizu in Londonu, morebiti v njem še Celovčani najdejo kar bi jih utegnili zanimati. Zanimivo je, da je govornik zatrjeval, da njegova stranka radi Habsburžanov ne bi pripustila, da se zopet združijo dežele nekdanje Austrije. Saj poznamo to stranko cesarskih in dvornih svetnikov: župnika Ražuna so na mesce zaprli, samo ker po cesarski maši med petjem himne ni obstal pred oltarjem — a zdaj bi bržkone Ražuna zopet zaprli, ako bi pustil peti v crkvi: „Bog ohrani, bog obravi . . .“ Še to bi bilo opomniti, da ti gospodje z vsemi trobentami trobijo za Nemčijo, a Slovenci imajo za izdajavca, če reče besedo za — Jugoslavijo. Bodimo pametni, v Austriji smo in kakor je videti ostanemo. Glejmo da se bomo zopet razumeli. Obenarodnosti potrebujete ena drugo . . . nestrpnost, nasprotstvo nenaklonjenost naj se odpravijo . . . Austrija je nemška država (državica) a nikakor nima namena ponemčevati — samo naj Slovenci ne prirejajo tajnin sestankov, po kletih. Ljubkovanje z Jugoslavijo mora prenehati!“ Ako bi bilo res, da se Slovenci zbiraio po noči, po kletih i. t. d. bi bilo to očitno znamenje, da v deželi nekaj ni v redu in sicer ne pri ljudstvu marveč pri oblastih „Sicer pa ta očitek ni utemeljen. Slovenci

smo mirni — in se vam le smejimo. Kar je dobrega, mirnega, delavnega ljudstva — to ostane zvesto svoji veri in narodnosti, to naše ljudstvo noče storiti krivice nikomur, a žaliti in teptati se tudi ne bo pustilo. Dandanašnji manj, kot kedaj popred. Tudi naši možje so bili v vojski in so videli pol sveta, zato zahtevamo, da se znami dostojno postopa. Sklepe tega kmečkega sestanka: naj se dvigne živinoreja, naj se gradi vzhodna železnica, naj se gradijo elektrarne, naj se razvije kmečko šolstvo — odobravamo tudi mi; a ugovarjati moramo proti točki 6 ki pravi da „iredenta drzno dviga glavo in se bo razvila, če se voditelji ne odstranijo čimprej; v prvi vrsti pride slovenska duhovščina v poštev . . .“ Velikovčanom mrzi slovenska duhovščina, kot hudiču križ. „Bauernbund“ ni katoliška crkev in on k sreči ni še in ne bo nameščal duhovnikov. V kratkem pride čas, ko drzna nemško-narodna stranka tudi uradnikov ne bo več poljubno nastavljala in odslavljala in potem bo res mir v deželi, če ne bojo iredento nadaljevali tisti gospodje, ki danes hočejo — z Nemčijo „Grachi de seditione querentes“ — uporniki ki nad puntom pritožujejo.

Auto promet iz Celovca v Labudsko dolino se je 21. marca zopet pričel. V podeljek, sredo in petek odide voz iz Celovca ob 8. uri. V torek, četrtek in soboto vozi nazaj. Vožnja je sicer zelo draga, a vendar cenejša, kakor voziti se čez Zeltweg in tam prenočevati. Zeleži bi bilo, da že kmalu neha zapiranje meje in železnice pri Prevaljah.

Kanalska dolina: Ko so Italjani proglasili Kanalsko dolino kot laško last, so hoteli prirediti neprimerne slavnosti. Ljudstvo pa jih je odklonilo in je tako v Trbižu kakor v Pontafllu razobesilo črne zastave, ki so jih potem karabinirji pobirali.

Dobrodelni zavodi. Dobrodelni zavodi pri sedanjosti rastoči draginji trpe vsi hudo pomankanje. Zato je krščanska stranka v deželnem zboru predlagala samostanu v Kazazah pri Celovcu, ki vzdržuje 110 siromaških, zanemarjenih otrok, podporo 50.000 kron. Svobodomiselnne stranke predloga seve niso podpirale in je ostal v manjšini.

Konjski tat. Dne 12. marca je bit v Celovcu obsojen tat, ki je 5. jan. Ažmanu na Bistrici ukradel konja. Junak Jože Srečenc je doma iz Sv. Lovrenca pri Grabinju. Deset mescev bo imel časa priti si na jasno, kaj je moje in kaj tvoje.

Hudodelec. Iz Kaple: Razbojnika, ki je streljal na g, dekana v Kapli, so ponoči 5. marca prijeli. Piše se Kerše, udeležena sta pa tudi brata Pichlerjeva. Kerše je bil že prej obsojen na 17. mescev ječe. Ali niso morebiti krivi še drugi ljudje? Kaj pa je ravno razbojnikom bilo mar dekana?

Koroška zadružna Zveza. Dne 28. sveč. se je ustanovila v Celovcu Zveza slovenskih zadrug. Predsednikom se je volil g. Vošpernik, podpredsednikom g. Jur. Trunk. V odbor pa so bili voljeni gg. V. Weiss, Kraigher, Malenšek, Kriegl, Štiker, Turk, Podgorc, Aichholzer, dr. Schubach, Schnabl. V nadzorstvo so se volili gg. Gastl, Baudek, Stich, Cvitar, Prosekar Mat.

Politično društvo: Dne 5. marca se je vršila volitev novega odbora političnega društva: Predsednikom se je volil g. F. Kraigher, v odbor pa gg. Fr. Aichholzer, Jan Vošpernik, Sim. Gröblacher,

Fr. Kriegl, A. Gastl, Jur. Čarf, St. Breznik, Val. Weiss, Jos. Starc. Kot namestniki gg. Krištof (Libeliče) Reichman (Lipa) in Borovnik.

Svetovna politika.

Na Londonski konferenci je stavila Ententa zahteve, ki jih nemški zastopniki niso mogli sprejeti. Na to je Ententa zasedla levo obrežje Rena in nekaj važnih industrijskih mest v Vestfaliji. Iz teh zapletljajev lahko nastane nova nevihta. Iz Angležke same prihajajo poročila, da tam nihče ni misli na kako prisilno nastopanje. Ljudstvo je bilo za spravo in največji časniki so priporočali, naj se sprejme nemški predlog. Laški zastopnik nasilnega nastopa ni odobraval, angleški poslanik v Berlinu je odločno delal za mir in sporazumljenje. Zmagalo pa je zopet sovražstvo Francozov. Opozicijski listi v Londonu pravijo, da je ententni svet s tem napovedal svoj bankrot! Dolžijo Francoze, da oni ne puste Evrope priti do miru, ki ga vsi tako nujno potrebujejo. Vsi listi so nemškega zastopnika dr. Simonsa hvalila, Lloyd Georǵ izgublja svoj upliv, ugled Asquitha pa raste. Kako pojema ugled vlade se vidi iz volitev v ljudsko zbornico (House of commons) 17 mandatov je bilo prostih; vlada jih je mogla zase dobiti samo tri in še mandat v Lloyd Georgevi domači občini se je komaj držal po spretni agitaciji ministrove soproge. Lloyd Georǵu očitajo tudi nesreče v Irski. Ko je bilo nedavno treba k proračunu dovoliti še dodatek, je morala vlada po nujnih selih od vseh stranij sklicati svoje pristaše, da ni propadla.

Angleška vlada je naznanila, da se mesca junija vrši posvetovanje o reviziji pogodbe z Japonsko in da se k temu posvetovanju pritegnejo zastopniki prekomorskih vladavin (Dominions) Angležke kolonije so namreč osrednjo vlado obvestile, da ne puste več Anglije same delati svetovno politiko.

Australija, Nova Zelandija in Kanada sovražijo Japonsko, domovina pa je z njo v zvezi! Tu utegne nastati kak prevrat. Australija tudi zahteva, naj se jo naprej ne smatra več za kolonijo, marveč za zvezno državo in kot taka naj se proglasi tudi Indija, le zamorske dežele naj ostanejo v sedanji odvisnosti.

Austrija in Česka.

Dne 17. marca so se na Dunaju začela pogajanja med Austrijo in Česko. Države, ki so nastale v območju stare Austrije, vse izredno trpe pod novimi razmerami, najtežje breme seve nosi Austrija, ki Dunaja ne more preživljati. A če naša krona velja le en vinar, velja česka osem, to je dosti v primeri z našo beraško, a bore malo, če jo primerjamo s frankom. Tudi česka krona velja le eno dvanajstinko stare krone. Vrhutega je treba pomisliti, da je bila Česka vedno industrijska dežela, ki je imela svoje odjemalce v Austriji in je imela cene po carini tako zavarovane, da smo plačevali z goldinarjem, kar bi bili lahko iz Nemčije imeli za marko. Siromašna Austrija pa zdaj sploh ne more kupiti nič in si ustvarja svoje tovarne za potrebščine, ki ji iz Česke prihajajo predrage: glazovino, porcelan, tkanine, sladkor. Dunajska sedanja pogajanja imajo namen, omiliti težkoče, ki ovirajo

promet, odpraviti ovire, ki jih dela plačevanje carine, dogovoriti se o naseljevanju in izvrševanju obrti tu in tam. Stališče Austrije se je v zadnjem času nasproti Češki obrnilo zelo na ugodno stran. Česka industrija nima dela in nakopičenega blaga ne more spraviti naprej. Java ponuja svoj sladkor po 120 do 125 k. Česka svojega po 125 do 130. Dovažanje premoega se je zboljšalo, premoega se dobi tudi že od drugod, in Česka mora svojega ponujati. Lani so Čehi Plzenskega piva Austriji dovolili mesečno samo 30 vagonov, letos ga gostilne dobe, kolikor ga hočejo. Še bolj se ponujata steklo in porcelan. Pred mesci še so Čehi to blago izvažali v Francijo, zdaj tja ne morejo nič več prodajati. V največji zadregi pa so predilnice. Rašin je kot finančni minister v Ameriki nakupil mnoga bombaža, da tovarnam ne zmanjka dela. Predilnice so morale dragi bombaž prevzeti. Zdaj so cene padle in zato so predilnice šle skupno vse v konkurz. Česka vlada ima zdaj za 600 milj. svojih kron, ali 5 milijard naših, bombaža ki bi ga rada izdelala in prodala nam.

Gospodarstvo.

Proti živinski kugi. Proti kugi na parkljih do zdaj nimamo nobenega zdravila. Prihajajo pa iz Labudske doline poročila da se tam ta kuga zopet širi v zelo nevarni obliki. Zato je poročilo iz Švice posebno pomembno, ki pravi, da lani, ko ze bilo tudi tam vse okuženo ni bilo kuge v hlevih, koder se nastilja šota! Naj bi se tudi pri nas rabilo več take nastilje. Sota zase seve ni kako zdravilo, ali ona tekočino tako močno popije, da se pač glivice ne morejo širiti tako neovirano, kakor v slamatem gnoju.

Nižeavstrijski kulturni svet se že leta trudi, ljudi pripraviti do tega, da sejejo le izbrano, oplemenjeno seme. Gospodar, ki se sejal 100 kgr izbrane rži samostana Melk, je dal za to seme 500 k več, nego za navadno rži. A pridelal je 300 kgr več. Ako kgr računamo po 10 k, je s tem pridobil 3000 k. Tudi koroški kulturni svet dela že take poskušnje, upamo polagoma z dobrim uspehom.

Austrija kupuje in uvaža 49.800 vagonov krušnega žita. Ko bi mesto tega kupili 3250 vagonov kalisoli 325 milj. k, 13.000 vagonov tom. žlindre 1560 milj. k, 3900 vagonov dušičnega gnojila 858 milj. k, gnojil vkup za 2450 milj. k, bi se s takim gnojenjem žetev dvignila za 32.500 vagonov, ki nas stanejo v inozemstvu 8125 milj. k. Z uvozom umetnih gnojil bi država prihranila 5635 milj. kron in namesto 49.000 vagonov bi kupili krušnega žita le še 17.000 vagonov.

Cerkvene vesti.

Zdaj je v Lusiku na Saksonskem prestopil h katoliški crkvi. S katoliško cerkvijo se je pri nas seznanil, ko se je vrnil domu, je slovel kot govornik; posebno so postali ljudje nanj pozorni po spisu »40 dni v puščavi« v katerem je protestantom priporočal duhovne vaje sv. Ignacija. Vedno je že poprej naglašal, da je bila silna nesreča za Nemce, ko je Luter povzročil verski razdor na Nemškem.

Za misijone: Ameriški skofje predlagajo, naj se doneski raznih narodov za razširjanje vere

zanaprej zbirajo pri propagandi v Rimu in ne več pri društvu za razširjanje vere v Lijonu. Temu Francozi razdraženi ugovarjajo.

Papež Benedikt je odobril načrt ustanovitve Katoliške zdravniške zveze za Indijo: Združili naj bi se katoliški zdravniki, postrežnice in lekarnariji, da s pomočjo, ki bi jo nudili bolnikom, širijo v Indiji vero. Novi načrt si je izmislila konvertitka doktorica M. Lamont, ki je bila poprej članica družbe protestantskih misijonskih zdravnikov in je tam izkusila, koliko se po ti poti poganov pridobiva.

Zoper nespodobno obleko in nestojni ples so se zglasili škofje nadškofije Besancon. Prefijo ženskam, da se jim bo odrekala pri spovedi odveza, in da se jim ne bo delilo sv. obhajilo, če se ne bodo dostojno oblačile. Izmed plesov so prepovedali fox-trot in onestep ples. Ne bo škodilo mestnim babnicam, če se jim malo pritržejo peroti.

Katolicizem na Angležkem: Na Angležkem je i 915.000 katoličanov, to je 7% ljudstva. L 1919 je 10.600 ljudi prestopilo ih katoliški crkvi. V katoliške višje šole je hodilo 22.500 dijakov, v ljudske šole 180.000 otrok. Število katolikov na Skotskem se je za 43.000 duš pomnožilo.

Spreobrnjeni menihi: Menihi angležkega lutorskega samostana na ofoku Caljim je vlada odpovedala naselbino in jih hoče pregnati. Verska svoboda je nekaj lepega, a naši nasprotniki jo imajo le v ustih, srca pa so polna sovraštva.

Konvertit Albani. Župnik dr. Albani, ki je svojčas deloval na Koroškem in Štajerskem, se je nov. mesca 1920 odpovedal službi.

Drobne.

Profi štrajku: Društvo štajerskih zdravnikov je razglasilo tale pametni sklep: V slučaju ponovnega lahkomišelnega štrajkanja na železnici, pri pošti in drugih podjetjih, ki služijo aprovizaciji, odrekajo zdravniki štrajkujočim in njihovim rodbinam vsako pomoč. Tako so na Nemškem ukrotili neumne štrakanje, tako je treba postopati tudi pri nas. Sila z silo.

Monarhistična buča: Na Graškem sodišču so sodili vojake upornike; Sodnik: Zakaj ste sramotili predstojnike? Vojak: Rekel sem le, da je monarhistična buča; Sodnik: Kaj pa je to: monarhistična buča? Vojak: To je človek, ki hoče imeti svoj red. Sodnik: Torej misliš, da je vsakdo, ki hoče red, monarhist? Vojak: Bo že tako.

Srednje šole se praznijo: Pred 50 leti, so bile srednje šole normalno zasedene (ne po Slovencih sicer), v zadnjih letih pa je imela vsaka srednja šola po spodnjih razredih svaj po tri ali cele štiri sporednic. Mestno ljudstvo je mašilo svoje sinove vse v državno službo, obrt in trgovina sta jim bila premalo. Tu je bilo tudi treba dela, ki ga svet uradnikov ne mara. Zdaj se je svet prevrgel. Lani je bilo na austr. srednjih šolah 34.800 dijakov, letos jih je le 30.600. V prvih razredih je bilo 1918, 6700 otrok, 1920 4800. Le število židovskih diajkov raste naprej.

Industrija: Izdelovanje srpov in kos se je v minulem letu v Austriji že precej dvignilo. Izdelalo se je 6.8 milj. komadov kos, to je skoro 70% mirovne produkcije. Promet s balkanskimi državami se oživlja. Srpov se je izdelalo 2.9 milj., več ko v mirnom času.

Uradniki: Na Dunaju se je sešla komisija, ki se naj posvetuje, kako bi se v državi štedilo? Precej pozno že, kajli štediti se mora v pričetku, ne potem, ko so vse shrambe prazne. Zvezni tajnik dr. Mayr je pri tem naglašal, da je treba reformirati upravo, treba preurediti državna podjetja, urediti valuto. Dejal je: Pri upravi se moramo postaviti na stališče, da so uradniki za državo, in ne država za uradnike. Gospodarstvo naj se strokovno pravilno uredi in vodi. — Hudo je prijel uradništvo predsednik dr. Beck: Zdaj država in velik del ljudstva služi uradnikom. Kajti po proračunu 1921 zahtevajo plače in penzije uradnikov 8.9 milijard, to je 27% vseh državnih stroškov. Ta izdatek preseza za 437 milj., vse javne dohodke!

Disciplina v šoli: Dne 12. marca se je vršil kakor je na raznih solah običajno, na gimnaziji sestanek starišev. Nalem sestanku so prosili stariši šolo in oblasti, naj na šoli zopet uvedejo stari strogi red in naj skrbe da se izvajajo določbe disciplinarnege redu. Kako pa naj profesor vzdržuje red, ko ne sme nikogar kaznovati in ne sme pri iskušnjah več nikomur dati dvojke. Dijaki povečini ne hodijo več ne k spovedi, ne k sv. maši ob nedeljah, da pa pojo kakor vaški fantje ponoči po mestu. Danes ko se to piše, so ponoči ob eni veselo peli po ulicah, dajih potem v nedeljo ni več k maši, se ni čuditi. Te razmere se naprej trpe pod — narodno krinko. Kdorkoli mladino res ljubi, bo take razmere obžaloval, vse to je poguba.

Vabilo na naročbo.

Glas pravice ni mogel redno izhajati.

Danes se izdeljuje že na petem mestu! Najprej smo se morali izseliti iz Celovca. Znanе tvrdke na Dunaju co bile takoj volje tiskati naš listič. A vrne ga Fromme, potem zavrne Tyrolia, zdaj se izdeljuje pri tvrdki »Melantrich« in upamo, da resnih ovir ne bo.

Odkar smo pa list pričeli, se je tiskarsko delo že vdručič podražilo in vzakokrat kar za 50%, torej skupno za 100%. Ako naj se list vzdrži, treba, da se primerno pomnoži število naročnikov. Kdor lista še ni plačal, naj se posluži priloženega šeka in potem naj naši prijatelji pridobe novih naročnikov v krogu svojih prijateljev. Dandanes ima naravnost vsaki socialni demokrat svoj list, v deželi je 8000 slovenskih gospodarjev in kakih 20.000 slovenskih poslovilcev — mar potem ni mogoče da li naš list imel vsaj 3000 naročnikov?

List nam je neobhodno potreben, tako kmetu, kakor delavcem in poslom, katerih koristi bo enakomerno, od drugih, ker mora tiskovno delo popolnoma plačevati, ko dobimo v Celovec zopet novo tiskovno podjetje, ki drugod zasluži, bo tudi list cenejši.

Naročujte torej Glas pravice in pridobivajte novih naročnikov!